

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K. dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wojciech Żukowski (del.)

Protokolant: protokolant starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 marca 2015 r. w K.

sprawy z powództwa R. T., D. T., M. T. (1), W. T. i K. T.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda R. T. kwotę (...) (słownie: dziewięćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 marca 2013 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda D. T. kwotę (...) (słownie: sto dziesięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 marca 2013 r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda M. T. (1) kwotę (...) (słownie: sto trzydzieści tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 marca 2013 r. do dnia zapłaty,

IV. w pozostałym zakresie powództwa R. T., D. T. i M. T. (1) oddala,

V. oddala w całości powództwa K. T. i W. T.,

VI. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda R. T. kwotę 4115 zł. 51 gr. (słownie: cztery tysiące sto piętnaście złotych pięćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

VII. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda D. T. kwotę 4962 zł. 15 gr. (słownie: cztery tysiące dziewięćset sześćdziesiąt dwa złote piętnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

VIII. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda M. T. (1) kwotę 6127 zł. 43 gr. (słownie: sześć tysięcy sto dwadzieścia siedem złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

IX. nie obciąża powodów K. T. i W. T. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 czerwca 2013 r. powodowie R. T., D. T., M. T. (1), W. T. i K. T. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. w W.:

- na rzecz powoda R. T. kwoty 140.000 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda R. T. kwoty 30.000 zł. tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda D. T. kwoty 140.000 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda D. T. kwoty 30.000 zł. tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda M. T. (1) kwoty 140.000 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda M. T. (1) kwoty 30.000 zł. tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powoda W. T. kwoty 30.000 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,
- na rzecz powódki K. T. kwoty 30.000 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2013 r. do dni zapłaty,

oraz na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie żądań podali, że w dniu 19 stycznia 2013 r. wskutek wypadku komunikacyjnego, za którego sprawcę odpowiedzialność cywilną ponosi strona pozwana śmierć poniosła M. T. (2) – żona R. T., matka D. i M. T. (1) i synowa W. i K. T.. Zmarła zarabiała miesięcznie kwotę około 1900 zł. netto, tak że łącznie rodzina dysponowała budżetem w wysokości około 5000 zł. miesięcznie. Ponadto przede wszystkim zajmowała się wychowaniem dzieci i troską o dom. Obecnie R. T. zmuszony jest utrzymywać rodzinę z własnej pensji i jest obciążony dodatkowo kosztem opieki dla młodszego syna.

Wskutek śmierci M. T. (2) wszyscy powodowie doznali krzywdy, za które domagają się zadośćuczynienia zaś sytuacja życiowa męża i synów Zmarłej uległa znacznemu pogorszeniu. W konsekwencji powodowie domagają się zapłaty zadośćuczynień i odszkodowań za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej.

Strona pozwana wypłaciła dobrowolnie:

- powodowi R. T. zadośćuczynienie w kwocie 40000 zł. i odszkodowanie w kwocie 20000 zł.
- powodowi D. T. zadośćuczynienie w kwocie 45000 zł. i odszkodowanie w kwocie 20000 zł.
- powodowi M. T. (1) zadośćuczynienie w kwocie 45000 zł. i odszkodowanie w kwocie 20000 zł.

Odmówiła wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów K. T. i W. T..

W złożonej w dniu 14 października 2013 r. odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu przyznała fakt zgonu M. T. (2) oraz swoją odpowiedzialność co do zasady z uwagi na objęcie sprawcy ochroną ubezpieczeniową. Przyznała nadto fakt wypłaty odszkodowań i zadośćuczynień w kwotach podanych w pozwie i odmowy zaspokojenia roszczeń powodów w dalej idącym zakresie. Zarzuciła, że żądane przez powodów R. T., M. T. (1) i D. T. kwoty zadośćuczynień i odszkodowań są zawyżone. Nadto zarzuciła, że K. T. i W. T. nie byli osobami najbliższymi Zmarłej i w konsekwencji ich żądania zapłaty zadośćuczynienia są całkowicie bezzasadne.

Bezspornym było w sprawie, że wskutek wypadku komunikacyjnego z dnia 19 lutego 2013 r., którego sprawcą był posiadacz pojazdu mechanicznego ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej, śmierć w dniu 26 stycznia 2013 r. poniosła M. T. (2), żona R. T., matka M. T. (1) i D. T. i synowa W. T. i K. T..

Bezspornym nadto było, że zgłoszenia szkody powodowie dokonali w dniu 22 lutego 2013 r. (oświadczenia na rozprawie, k. 275/2).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. T. i M. T. (2) zawarli związek małżeński we wrześniu 1998 r. Nigdy nie mieli orzeczonej separacji ani rozwodu. Nie pozostawali w separacji faktycznej. Nie było pomiędzy nimi poważniejszych konfliktów rodzinnych.

Wykonywali wspólnie opiekę nad dziećmi. Dzielili się obowiązkami domowymi. Dzieci nigdy nie były umieszczone w rodzinie zastępczej ani w placówkach opiekuńczych. Nie było żadnych interwencji ze strony sądu opiekuńczego. Relacje dzieci z matką były bardzo dobre.

M. T. (2) zarabiała ok. 1900 zł. netto włącznie z premią pracując w sklepie na podstawie umowy o pracę. Przed śmiercią M. T. (2) R. T. uzyskiwał dochody w kwocie 3200-3400 zł. Po śmierci M. T. (2) jego dochody spadły do 2600-2800 zł. ponieważ nie może brać nocnych kursów i wyjeżdżać na 2 dni.

Łączne dochody M. T. (2) i R. T. wynosiły ok. 5000 zł. miesięcznie. M. T. (1) i D. T. po śmierci M. T. (2) otrzymują po 490 zł. na osobę renty z ZUS. Innych dochodów nie uzyskują.

Po śmierci M. T. (2) opieką nad dziećmi zajęła się matka powoda, która jednak pracuje i z tej przyczyny nie może w pełni zająć się opieką. R. T. zatrudnił opiekunkę do młodszego syna. Koszt opiekunki wynosi między 500 a 800 zł. miesięcznie.

Dowód: - przesłuchanie powoda R. T., k. 275

- przesłuchanie powódki K. T., k. 275

- przesłuchanie powoda W. T., 275

Ojciec M. T. (2) zmarł w 2004 r. a matka żyje. M. T. (2) miała rodzeństwo. Utrzymywała kontakty z matką i rodzeństwem. Nie było konfliktów z matką, typowe relacje jak między dorosłym dzieckiem a rodzicami. Matka mieszka w miejscowości 7 km oddalanej. Sporadycznie pomagała przy opiece nad dziećmi.

Relacje M. T. (2) z rodzicami powoda były bardzo dobre. Żadnych konfliktów nie było. Mieszkali z nimi przez pierwsze 6 lat, a potem przeprowadzili się do domu obok wybudowanego.

Dowód: - przesłuchanie powoda R. T., k. 276

- przesłuchanie powódki K. T., k. 275

- przesłuchanie powoda W. T., 275

Starszy syn D. T. miał 13 lat w chwili śmierci M. T. (2). Dowiedział się tego samego dnia. Starał się nie sprawiać kłopotów. Młodszy syn M. T. (1) miał w chwili śmierci matki skończone 5 lat. Dowiedział się o śmierci 2 dni po śmierci. Na początku chodził rozdrażniony. W szkole nie mają zastrzeżeń co do zachowania. Obu synom brakuje matki.

Dowód: - przesłuchanie powoda R. T., k. 276

- przesłuchanie powódki K. T., k. 275

- przesłuchanie powoda W. T., 275

R. T. po śmierci żony był w szoku. Bał się jak sobie poradzi. Przed pogrzebem brał tabletki uspokajające. Przebywał na zwolnieniu lekarskim po śmierci żony.

Stopień cierpień psychicznych po stronie R. T. związanych z utratą M. T. (2) był znacznie przekraczający typową reakcją depresyjną w żałobie i trwa do chwili obecnej. Aktualny rozmiar dysfunkcji emocjonalnych jest rozległy, wymagający długoterminowej terapii psychologicznej, mającej na celu przezwyciężenie kryzysu, odzyskania motywacji życiowych i umocnienia wiary w siebie i własną wartość badanego. Skutki emocjonalne utraty żony przeciągają się w czasie, utrwalają i mogą również istotnie wpływać na dalsze funkcjonowanie R. T..

Dowód: - przesłuchanie powoda R. T., k. 276

- opinia biegłej, k. 297

Rodzice powoda rozpaczali po śmierci M. T. (2).

Dowód: - przesłuchanie powoda R. T., k. 276

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na zgodnych, spójnych i konsekwentnych zeznaniach powodów, które nie popadały w sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie.

Oparł się sąd również na dowodzie z opinii biegłego psychologa, która nie budziła wątpliwości i została sporządzona w sposób zrozumiały. Biegła oparła opinię na nie budzących wątpliwości przesłankach zaś rozumowanie zastosowanie przez biegłą nie wykazuje błędów logicznych.

Sąd zważył co następuje:

Przepis art. 446 § 4 k.c. powołany do życia ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, który wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. (Dz. U. 2008 r. Nr 116 poz. 731) przyznaje najbliższym członkom rodziny zmarłego roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę. Regulacja zawarta w art. 446 § 4 k.c. służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej - a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia samotności, osłabienia aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności życia, a nadto konieczności ułożenia sobie życia na nowo. Uzasadnieniem przyznania zadośćuczynienia dla bliskich jest domniemanie faktycznego istnienia traumatycznych przeżyć w związku ze śmiercią osoby bliskiej, wystąpienia normalnej reakcji na tragiczną śmierć bliskiej osoby.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że zmarła M. T. (2) pozostawiła męża – powoda R. T. i dwóch małoletnich synów – M. i D.. M. T. (2) aż do śmierci pozostawała we wspólnocie rodzinnej z mężem i synami, zamieszkiwała z nimi i prowadziła wspólne gospodarstwo. W konsekwencji ocenić należy, że powodowie R. T., M. T. (1) i D. T. stanowili najbliższą rodzinę M. T. (2) i w wobec śmierci M. T. (2) przysługuje im czynna legitymacja do domagania się zadośćuczynienia przewidzianego w art. 446 § 4 k.c. Strona pozwana, jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku komunikacyjnego, w skutek którego zmarła M. T. (2), ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 436 par. 1 k.c. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tj. z 2013 r. poz. 392 ze zm.).

Wysokość zadośćuczynienia za śmierci osoby bliskiej należy ustalić w wypadku śmierci osoby bliskiej, uwzględniając takie czynniki jak bliskość pokrewieństwa, intensywność realnie istniejącej więzi emocjonalnej pomiędzy powodem a zmarłym, faktyczne skutki jakie śmierć bliskiego wywołała po stronie powoda, w szczególności dramatyzm doznań powoda, poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny jakiego doznał. Okolicznością silnie przemawiającą za wyższą wysokością zadośćuczynienia jest w szczególności ujawnienie się po stronie powoda szczególnych dolegliwości, wykraczających poza zakres dolegliwości typowo odczuwanych w okresie żałoby.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy należy zauważyć, że R. T. pozostawał ze zmarłą w zgodnym związku małżeńskim. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie daje podstaw do stwierdzenia aby pomiędzy nim a Zmarłą nastąpiło formalne lub faktyczne rozerwanie lub osłabienie istniejącej więzi rodzinnej. Śmierć M. T. (2) nastąpiła w wieku, w którym powód nie musiał spodziewać się utraty małżonki, a fakt wspólnego wychowywania małoletnich dzieci, który to ciężar nie tylko w wymiarze ekonomicznym (który podlega uwzględnieniu przy ocenie zasadności roszczenia o odszkodowanie), ale również w wymiarze emocjonalnym spadł w całości na powoda, dodatkowo negatywnie oddziaływał na powoda. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci opinii biegłego wykazało nadto, że śmierć żony wywarła bardzo silne, ponadstandardowe skutki, znacznie przekraczające typową reakcję depresyjną w żałobie, Stan taki u powoda trwa do chwili obecnej (mimo upływu 2 lat od śmierci żony) i powoduje potrzebę długoterminowej terapii psychologicznej, mającej na celu przezwyciężenie kryzysu, odzyskania motywacji życiowych i umocnienia wiary w siebie i własną wartość badanego. Wszystkie te okoliczności przemawiają silnie za oceną, że w wypadku powoda stosownym zadośćuczynieniem za śmierć M. T. (2) jest kwota 100.000 zł.

W wypadku powodów D. T. i M. T. (1) uwzględnić należało, że powodowie w chwili śmierci matki mieli odpowiedni 13 i 5 lat. Zatem, z uwagi na wiek niewątpliwie nadal wymagali bieżącej opieki i troski ze strony matki. Relacje pomiędzy powodami i matką były bardzo dobre. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie ujawniło żadnych faktów mogących wskazywać na jakiegokolwiek osłabienie faktycznie istniejącej więzi istniejącej pomiędzy tymi powodami a Zmarłą. W szczególności powodowie nigdy nie byli umieszczeni w rodzinie zastępczej czy placówce opiekuńczej. Same zasady doświadczenia życiowego przemawiają za oceną, że fakt utraty matki stanowił dla obu powodów silne bolesne przeżycie. Powodowie utracili w sposób nieodwracalny możliwość kontaktu z matką przez znaczną (w wypadku powoda D. T.) a nawet przeważającą (w wypadku powoda M. T. (1)) część dzieciństwa. Wszystkie te okoliczności silnie przemawiają za oceną, że stosownym zadośćuczynieniem na rzecz powoda D. T. jest kwota 120.000 zł. a na rzecz powoda M. T. (1) jest kwota 140.000 zł. Różnica pomiędzy zadośćuczynieniami na rzecz D. T. i M. T. (1) uzasadniona jest istotną różnicą wieku jaki powodowie osiągnęli w chwili śmierci M. T. (2). Ocenic należy w świetle zasad doświadczenia życiowego, że krzywda M. T. (1) ma większe rozmiary, uwzględniając że utracił matkę w dużo młodszym wieku, jeszcze w okresie wczesnego dzieciństwa, gdy więź z matką ma charakter najbliższy a potrzeby dziecka w zakresie kontaktu z matką i opieki z jej strony są największe.

Odnosząc się do zarzutu, że żądane zadośćuczynienia są wygórowane uwzględnić należało, że po stronie powodów doszło wskutek śmierci M. T. (2) do naruszenia najsilniejszych więzi rodzinnych, które w wypadku powodów nie miały formalnego charakteru, lecz faktycznie istniały. Wysokość zadośćuczynień wynosi natomiast: w wypadku powoda R. T. dwudziestokrotność miesięcznego dochodu jakie rodzina powodów uzyskiwała przed śmiercią M. T. (2), w wypadku powoda D. T. dwudziestosześciokrotność tego dochodu a w wypadku powoda M. T. (1) – dwudziestoośmiokrotność tego dochodu. Takie ujęcie przyznanych zadośćuczynień nie pozwala na ocenę ich jako nadmiernie wygórowanych, biorąc pod uwagę poziom życia rodziny powodów przed śmiercią M. T. (2).

Powodowie R. T., D. T. i M. T. (1) domagali się również odszkodowań za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią M. T. (2). Zgodnie z art. 446 par. 3 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Powodowie R. T., D. T. i M. T. (1) z przyczyn wskazanych szczegółowo przy ocenie zasadności żądania zadośćuczynień niewątpliwie należą do kręgu osób najbliższych dla M. T. (2), są zatem czynnie legitymowani do dochodzenia odszkodowania

przewidzianego w powyższym przepisie. Strona pozwana, jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej sprawy wypadku komunikacyjnego, w skutek którego zmarła M. T. (2), ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 436 par. 1 k.c. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tj. z 2013 r. poz. 392 ze zm.). Pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c. polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, ale obejmuje także przyszłe szkody majątkowe, często nieuchwytnie lub trudne do obliczenia, niemniej prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej (wyrok SN z dnia 2 grudnia 2009 r. I CSK 149/09, LEX nr 607232).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy należy uwzględnić, że okresie poprzedzającym śmierć M. T. (2) dochody osiągane przez oboje małżonków i przeznaczane na zaspokajanie potrzeb całej rodziny wynosiły ok. 5000 zł. miesięcznie. M. T. (2) przyczyniała się do osiągania tych dochodów pracując na podstawie umowy o pracę. Nadto wspólnie z R. T. opiekowała się dziećmi oraz zajmowała się domem.

Sytuacja życiowa powodów wskutek śmierci M. T. (2) uległa znacznemu pogorszeniu. Rodzina utraciła bowiem dochód z pracy M. T. (2), a z uwagi na zwiększone potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi wynikające z braku opieki wykonywanej przez Zmarłą powód R. T. musiał ograniczyć pracę zarobkową, co skutkowało obniżeniem i jego dochodów. Obecnie dochody miesięczne rodziny powodów wynoszą kwotę 3680 zł., na którą składają się aktualne dochody z pracy powoda R. T. wynoszące średnio 2700 zł. oraz renty otrzymywane przez małoletnich powodów w kwocie łącznej 980 zł. Sama strata dochodów, wynosząca miesięcznie kwotę 1320 zł., nie obrazuje jednak całości uszczerbku wynikłego ze śmierci M. T. (2). Wskutek tego zdarzenia utracono bowiem możliwość wykonywania przez nią opieki nad dziećmi, co wiązało się z koniecznością zatrudnienia opiekunki, czego skutkiem jest obciążenie dochodów powodów dodatkowym kosztem zatrudnienia opiekunki w kwocie 500-800 zł. miesięcznie. Uwzględnić nadto należy, że M. T. (2) zajmowała się wspólnie z R. T. prowadzeniem domu rodziny powodów, a tego rodzaju pracy własnej współmałżonka w żadnym wypadku nie można traktować jako kategorii ekonomicznie pomijalnie, uwzględniając fakt, że obowiązujące prawo rodzinne nakazuje tę wartość ekonomiczną brać pod uwagę przy dokonywaniu podziału majątku wspólnego małżonków (por. art. 43 § 3 k.r.o.). Ścisłe oszacowanie wartości ekonomicznej tego rodzaju świadczeń nie jest możliwe, co uzasadnia ustalenie tej wielkości przy zastosowaniu art. 322 k.p.c. Zasady doświadczenia życiowego przemawiają za oceną, że nakład pracy związany z bieżącym prowadzeniem czteroosobowego gospodarstwa domowego przez jedną osobę jest co najmniej porównywalny z pracą w pełnym wymiarze czasu pracy, a zgodnie z obowiązującym prawem praca w pełnym wymiarze czasu pracy nie może mieć niższej wartości aniżeli najniższe miesięczne wynagrodzenie, a zatem kwota 1750 zł. Ponieważ małżonkowie dzielili się obowiązkami przyjąć należy, że uszczerbek po stronie powodów wynikający z niemożności wykonywania przez M. T. (2) pracy związanej z prowadzeniem gospodarstwa domowego obejmuje zatem co najmniej połowę minimalnego wynagrodzenia miesięcznie, a zatem kwotę 875 zł. miesięcznie.

W sumie pogorszenie sytuacji życiowej najbliższej rodziny zmarłej pozostające w związku przyczynowym ze śmiercią M. T. (2) obrazuje kwota około 2900 zł. miesięcznie.

Taką zmianę sytuacji majątkowej rodziny powodów należy ocenić jako znaczną w rozumieniu art. 446 par. 3 k.c. Uwzględniając zaś okoliczność, że uszczerbek ten będzie trwał co najmniej do czasu aż synowie Zmarłej zaczną prowadzić własne gospodarstwo (a zatem co najmniej 4 lata w odniesieniu do D. T. a 13 lat w odniesieniu do M. T. (1)) i nawet biorąc pod uwagę, że część dochodów uzyskiwanych przez M. T. (2) przeznaczone zostałyby na jej własne, osobiste potrzeby, uznać należy, że odszkodowania na rzecz każdego z powodów za istotne pogorszenie ich sytuacji życiowej wskutek śmierci M. T. (2) w kwotach po 50.000 zł. nie mogą być ocenione jako wygórowane.

Mając to na uwadze zasądzono:

- w pkt I sentencji na rzecz powoda R. T. kwotę 90.000 zł. obejmującą zadośćuczynienie w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 100.000 zł. a zadośćuczynieniem dobrowolnie wypłaconym oraz całą dochodzoną kwotą 30.000 zł. tytułem odszkodowania (uwzględniającą dobrowolną wypłatę odszkodowania przez stronę pozwaną,

- w pkt II sentencji na rzecz powoda D. T. kwotę 110.000 zł. obejmującą zadośćuczynienie w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 120.000 zł. a zadośćuczynieniem dobrowolnie wypłaconym oraz całą dochodzoną kwotę 30.000 zł. tytułem odszkodowania (uwzględniającą dobrowolną wypłatę odszkodowania przez stronę pozwaną,

- w pkt III sentencji na rzecz powoda M. T. (1) kwotę 130.000 zł. obejmującą zadośćuczynienie w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 140.000 zł. a zadośćuczynieniem dobrowolnie wypłaconym oraz całą dochodzoną kwotę 30.000 zł. tytułem odszkodowania (uwzględniającą dobrowolną wypłatę odszkodowania przez stronę pozwaną.

O żądaniu odsetek orzeczono w pkt I, II i III sentencji na zasadzie art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c. przyjmując, że powodowie dokonali zgłoszenia szkody w dniu 22 lutego 2013 r. a w sprawie nie wykazano, aby zachodziły przesłanki z art. 817 § 2 k.c., a zatem zgodnie z art. 817 § 1 k.c. świadczenia na rzecz powodów winny były zostać spełnione w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o wypadku, czyli do 24 marca 2013 r. Zatem od dnia 25 marca 2013 r. strona pozwana popadała w opóźnienie i dopiero od tej daty powodowie mogą domagać się zapłaty odsetek.

W dalej idącym zakresie powództwa powodów R. T., D. T. i M. T. (1) podlegały oddaleniu jako bezzasadne o czym orzeczono w pkt IV sentencji.

W odniesieniu do żądań powodów K. T. i W. T. rozstrzygnięcie sprawy zależne jest od tego, czy powodowie ci należą do kręgu najbliższych członków rodziny zmarłego w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. Jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 czerwca 2011 r. (III CSK 279/11, publ. OSP 2012/4, poz. 44) ustawodawca, dla określenia kręgu osób uprawnionych, posłużył się wyrażeniem najbliższy członek rodziny, a więc tym samym, które funkcjonowało już na gruncie art. 446 § 3 k.c. Pojęcie to w piśmiennictwie i judykaturze ujmowane jest stosunkowo szeroko, a obejmuje nie tylko rodziców i dzieci, ale i inne osoby spokrewnione ze zmarłym np. rodzeństwo. O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa wynikająca w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czy ewentualnie z powinowactwa np. wnuczka zmarłego, będąca dzieckiem pozamałżeńskim wychowywana przez babkę, pomimo że matka żyła i była zdolna do alimentacji córki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1970 r., II CR 313/70, OSN 1971, nr 3, poz. 56). Aby więc ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny zmarłego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1938 r., II C 3142/37, Z. O. 1939, poz. 100 i z dnia 10 grudnia 1969 r., III PRN 77/69, OSN 1970, nr 9, poz. 160). Sąd podziela poglądy, że w przypadku sformułowania najbliższy członek rodziny nie można przyjąć sztywnych reguł, że taka relacja zachodzi li tylko między osobami powiązаныmi pokrewieństwem w linii prostej, między rodzicami a dziećmi, dziećmi a rodzicami, lecz należy to odnosić do realiów konkretnej sprawy, w których można dojść do wniosku, że najbliższymi członkami rodziny mogą być nie tylko rodzice w stosunku do dzieci, ale też wnuki w stosunku do dziadków, konkubent w stosunku do partnera w związku, a w szczególnych przypadkach mogą to być relacje między rodzeństwem. Jednakże tego typu ustalenia, że mamy do czynienia z najbliższymi członkami rodziny, można przyjąć jedynie wtedy, gdy mamy do czynienia ze szczególnym układem sytuacyjnym. Dla przykładu, gdy umiera starszy brat, który po śmierci rodziców przejął bieżącą opiekę nad pozostałym rodzeństwem, a w szczególności wszystkie funkcje rodzicielskie w stosunku do tego rodzeństwa, to mimo, że zachodzi pokrewieństwo w linii bocznej, to ten konkretny, szczególny układ stosunków w tej rodzinie, przemawia za oceną, że w przypadku śmierci takiej osoby, rodzeństwo, które pozostawało pod faktyczną, bieżącą opieką swojego brata, o charakterze zbliżonym do rodzicielskiej, stanowi osoby najbliższe dla zmarłego. Analogicznie przedstawiać się będzie sytuacja pomiędzy małżonkiem a rodzicami drugiego współmałżonka, jeżeli pomiędzy tymi osobami nawiązały się więzi emocjonalne analogiczne od więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi, a jednocześnie więzi takie nie istnieją pomiędzy tym małżonkiem a jego biologicznymi rodzicami, gdyż np. rodzice biologiczni nie żyją, są nieznani lub więź pomiędzy nimi a ich biologicznym dzieckiem w ogóle się nie nawiązała lub uległa zerwaniu.

W realiach niniejszej sprawy Sąd takiego szczególnego układu rzeczy się nie dopatrył. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że Zmarła pozostawała we wspólności rodzinnej z mężem R. T. i małoletnimi synami M. i D.. Relacje pomiędzy Zmarłą a powodami W. T. i K. T. były wprawdzie bardzo dobre. Trudno traktować je jednak jako

relacje pomiędzy najbliższymi członkami rodziny, gdyż najbliższą dla Zmarłej rodzinę stanowili jej mąż i dzieci. Nie ma również podstaw do przyjęcia, że powodowie W. T. i K. T. niejako „zastąpili” M. T. (2) jej własnych rodziców, skoro w chwili jej śmierci żyła nadal matka M. T. (2), z którą M. T. (2) utrzymywała normalne kontakty i która również pomagała M. T. (2) w opiece nad dziećmi. W tym stanie rzeczy ocenić należało, że powodowie W. T. i K. T. nie są osobami najbliższymi dla M. T. (2) i w konsekwencji nie są oni czynnie legitymowani do żądania zadośćuczynienia za krzywdę poniesioną wskutek śmierci M. T. (2). Powództwo w stosunku do tych powodów podlegało zatem oddaleniu o czym orzeczono w pkt V sentencji na podstawie art. 446 § 4 k.c.

O kosztach postępowania pomiędzy powodami R. T., D. D. (2) i M. T. (1) orzeczono w pkt VI, VII i VIII sentencji na zasadzie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozłożenie.

Powód R. T. poniósł koszty postępowania w postaci:

- 7000 zł. opłaty
- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 kwoty 7200 zł.)
- 17 zł. opłaty skarbowej
- 600 zł. zaliczki na opinię

w sumie: 9057 zł.

Powód wygrywa proces w 52,94%. Zatem należałby mu się zwrot kwoty: 4794,77 zł.

Pozwana poniosła w tym zakresie koszty:

- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 opłaty 7200 zł.)
- 3,40 zł. części opłaty skarbowej

w sumie: 1443,40 zł.

Pozwana wygrywa proces w 47,06 %. Zatem należałby się pozwanej zwrot kwoty: 679,26 zł.

Kompensując wzajemnie należne koszty należy się powodowi zwrot kosztów postępowania w kwocie **4115 zł. 51 gr.**

Powód D. T. poniósł koszty postępowania w postaci:

- 7000 zł. opłaty
- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 opłaty 7200 zł.)
- 17 zł. opłaty skarbowej

w sumie: 8457 zł.

Powód wygrywa proces w 64,70%. Zatem należałby mu się zwrot kwoty: 5471,67 zł.

Pozwana poniosła w tym zakresie koszty:

- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 opłaty 7200 zł.)
- 3,40 zł. części opłaty skarbowej

w sumie: 1443,40 zł.

Pozwana wygrywa proces w 35,30 %. Zatem należałby się pozwanej zwrot kwoty: 509,52 zł.

Kompensując wzajemnie należne koszty należy się powodowi zwrot kosztów postępowania w kwocie **4962 zł. 15 gr.**

Powód M. T. (1) poniósł koszty postępowania w postaci:

- 7000 zł. opłaty
- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 opłaty 7200 zł.)
- 17 zł. opłaty skarbowej

w sumie: 8457 zł.

Powód wygrywa proces w 76,47%. Zatem należałby mu się zwrot kwoty: 6467,06 zł.

Pozwana poniosła w tym zakresie koszty:

- 1440 zł. wynagrodzenia pełnomocnika (1/5 opłaty 7200 zł.)
- 3,40 zł. części opłaty skarbowej

w sumie: 1443,40 zł.

Pozwana wygrywa proces w 23,53 % Zatem należałby się pozwanej zwrot kwoty: 339,63 zł.

Kompensując wzajemnie należne koszty należy się powodowi zwrot kosztów postępowania w kwocie **6127 zł. 43 gr.**

W pkt IX sentencji odstąpiono, pomimo przegrania procesu, od obciążania powodów K. T. i W. T. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej, na zasadzie art. 102 k.p.c. uznając, że ocenny charakter dochodzonego roszczenia o zadośćuczynienie w powiązaniu z sytuacją majątkową powodów ujawnioną w toku rozpoznawania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych stanowią szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu powyższego przepisu.